

Haberler

50 Bin Yıl Sonraki İlk Buluşma

Özlem Kılıç Ekici

C/2022 E3 (ZTF)
Kuyruklu Yıldızı, 1 Şubat
2023 tarihinde Dünya'nın
yaklaşık 42.470 km
uzağından geçti. Bu
uzaklık, Dünya ve Ay
arasındaki mesafenin
yaklaşık 110 katı.

Güneş etrafındaki
yörüngesini yaklaşık
50.000 yılda tamamlayan
bu kuyruklu yıldız,
Mart 2022'de Jüpiter'in
yanından geçerken
Zwicky Geçici Tesisi
kapsamında yürütülen
bir astronomik
araştırma sırasında ilk
kez tespit edilmiş ve
C/2022 E3 (ZTF) olarak
adlandırılmıştı. Zwicky
Geçici Tesisi, ABD'nin
California eyaletindeki
Palomar Gözlemevinde
bulunan Samuel Oschin
Teleskobu'na bağlı yeni
bir kamera kullanılarak
yapılan geniş alanlı bir
gökyüzü astronomik
araştırması olup
2018'den beri hizmet
veriyor.

C/2022 E3 (ZTF), Güneş
sistemimizin buzlu
alanlarında seyahat
ettikten sonra 12
Ocak'ta Güneş'e en
yakın noktasından ve 1
Şubat'ta da Dünya'ya en
yakın noktasından geçti.
Buz ve kozmik tozdan
oluşan ve yeşilimsi bir
aura yayan bu kuyruklu
yıldızın yaklaşık bir
kilometre çapında
olduğu belirtiliyor.

Bu kuyruklu yıldız
yakından izleyenler
arasında James Webb
Uzay Teleskobu da vardı.
Ancak Webb görüntü
almak yerine kuyruklu
yıldızın bileşenlerini
inceledi. Kuyruklu

yıldızın Güneş sistemine
bir sonraki ziyareti
yine 50.000 yıl sonra
gerçekleşecek. ■

Karakulak Ailesi Fotokapana Yakalandı!

Özlem Kılıç Ekici

Muğla'da bir anne
karakulak ve iki
yavrusu karakulak
popülasyonlarının
korunması projesi
kapsamında ormana
yerleştirilen fotokapan ile
görüntülendi. Görüntüler,
Muğla Sıtkı Koçman
Üniversitesi, Fethiye Meslek
Yüksekokulu Çevre Koruma

Teknolojileri Bölümünde
yaban hayatı uzmanı
olarak çalışmalarını
sürdüren Dr. Yasin İlemin
tarafından elde edildi.

Bir tür yabani kedi olan
karakulaklar (*Caracal
caracal*) Türkiye'nin

güneybatısında, özellikle Muğla-Antalya sınırlarında yaşıyor. Kızıl-kahverengiden koyu griye kadar değişebilen kürkleri, uzun sivri kulakları ve kulaklarının ucundaki siyah püskülleriyle kolaylıkla tanınabiliyorlar. Step vaşağı ya da çöl vaşağı olarak da bilinen karakulakların popülasyonu orman yangınları, kaçak av ve doğal yaşam alanlarının yok olması gibi sebeplerden dolayı tehdit altında. Ülkemizde yapılan çalışmalarda bu türün zamansal ve mekânsal dağılımının anlaşılması, farklı karakulak türleri arasındaki genetik çeşitliliğin araştırılması, Türkiye'deki popülasyonunun korunması ve popülasyonun azaldığı

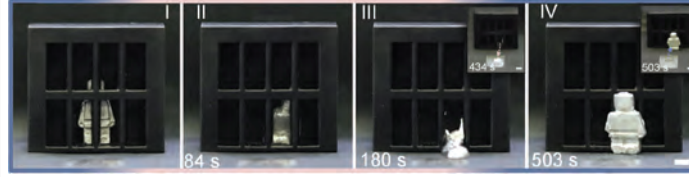

bölgelere yeni karakulak bireylerinin taşınması amaçlanıyor. ■

Şekil Değiştiren Robotlar

Özlem Kılıç Ekici

Matter dergisinde yayımlanan bir çalışmaya göre, minyatür

(Q. Wang ve ark. Magnetoactive liquid-solid phase transitional matter. *Matter*, 2023. doi: 10.1016/j.matt.2022.12.003)

makinelere katı hâlden sıvıya sonrasında ise tekrar sıvı hâlden katıya dönüşebiliyor. Bir manyetik alanla uzaktan kontrol edilebilen bu faz kaydırma özelliği, metal galyum sayesinde gerçekleşiyor. Araştırmacılar, metalin hareketlerini mıknatıslarla yönlendirmek için metale manyetik parçacıklar ekledi. Bu yeni malzeme, uzaktan yönlendirilebilen yumuşak ve esnek robotların geliştirilmesine yardımcı oldu.

Uzmanlar yıllardır manyetik olarak kontrol edilebilen yumuşak robotlar geliştiriyorlardı. Bu robotlar için mevcut malzemelerin çoğu,

çok dar alanlardan geçemeyen esnek ama katı malzemelerden veya ağır nesnelere taşıyamayan manyetik sıvılardan oluşuyordu. Yeni çalışmada ise oda sıcaklığının biraz üzerinde (yaklaşık 30 °C'ta) eriyen bir metal olan galyum kullanıldı. Araştırmacılar, metal

yapıya ısıtıcı bağlamak yerine, onu sıvılaştırmak için hızla değişen bir manyetik alana maruz bıraktılar. Alternatif manyetik alan, galyumun kendi içinde elektrik üreterek ısınmasına ve erimesine neden oldu. Malzeme, oda sıcaklığında soğumaya bırakıldığında ise yeniden katılaştı. Manyetik parçacıklar galyumun her tarafına dağıtıldığından, kalıcı bir mıknatıs galyumu rahatça hareket ettirebilir. Katı hâlde bulunan malzeme, bir mıknatıs yardımıyla saniyede yaklaşık 1,5 metre hızla hareket ettirebilir. Yükseltilmiş galyum, ağırlığının yaklaşık 10.000 katını da taşıyabilir.

Araştırmacılar, değişken ve kalıcı mıknatısların yardımıyla galyum parçalarını şekil değiştiren cihazlara dönüştürdüler. Örneğin, bir oyuncak figür sıvılaştırılarak, parmaklıkların arasından süzülüyor ve parmaklıkların hemen dışına yerleştirilmiş bir kalıpla yeniden katılaştırılarak kapalı bir kafesten çıkabiliyor. Yahut biyomedikal bir cihaz, model bir insan midesindeki yabancı bir cisim, eriyerek ve o cismin etrafını sararak organdan dışarıya çıkarıyor. Yalnız bu noktada, geliştirilen yeni malzemenin güvenli bir şekilde biyomedikal sektörde kullanılabilmesi için yapılması gereken ilave çalışmalar olduğu da vurgulanıyor. ■

Gök Adamızın En Uzak Yıldızları

Özlem Kılıç Ekici

Gök bilimciler, gök adamızın yıldız halesinde RR Lyrae yıldızları olarak bilinen 200'den fazla uzak değişen yıldız grubu keşfettiler. Bu yıldızların en uzak olanı,